КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет інформаційних технологій та управління

Кафедра інформаційної та кібернетичної безпеки
імені професора Володимира Бурячка

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
_____ Наталія ВІННІКОВА
«___» _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В СИСТЕМАХ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

для аспірантів

спеціальності 125 Кібербезпека

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Інформаційна безпека держави»

Київ – 2021

Розробники:

Бурячок Володимир Леонідович, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри інформаційної та кібернетичної безпеки Факультету інформаційних технологій та управління

Коршун Наталія Володимирівна, доктор технічних наук, доцент, професор кафедри інформаційної та кібернетичної безпеки імені професора Володимира Бурячка Факультету інформаційних технологій та управління

Викладач:

Коршун Наталія Володимирівна, доктор технічних наук, доцент, професор кафедри інформаційної та кібернетичної безпеки імені професора Володимира Бурячка Факультету інформаційних технологій та управління

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інформаційної та кібернетичної безпеки імені професора Володимира Бурячка Факультету інформаційних технологій та управління

Протокол від 08 . 09 2021 р. № 10

Завідувач кафедри _____ (Павло СКЛАДАННИЙ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми "Інформаційна безпека держави"
08 . 09 .2021 р.

Гарант освітньої (освітньо-наукової) програми _____(Наталія КОРШУН)

Робочу програму перевірено

09 . 09 .2021 р.

Завідувач аспірантури, докторантури _____ (Ілона ТРИГУБ)

Пролонговано:
на 20__/20__н.р. _____ (_____) "__"__20__р., протокол №__

на 20__/20__н.р. _____ (_____) "__"__20__р., протокол №__

на 20__/20__н.р. _____ (_____) "__"__20__р., протокол №__

на 20__/20__н.р. _____ (_____) "__"__20__р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90	
Рік навчання	2	2
Семестр	3	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	24	12
Модульний контроль	6	-
Самостійна робота	60	78
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Інформаційно-аналітичні процеси в системах безпеки державних інформаційних ресурсів» є вивчення сучасних методів і засобів інформаційно-аналітичної роботи щодо випереджального виявлення джерел внутрішніх і зовнішніх загроз безпеці особистих, корпоративних та державних інформаційних ресурсів (ІР), що дозволить максимально зменшити невизначеність стратегічного ризику.

Завдання дисципліни є:

– накопичені аспірантами нових професійно профільованих знань і практичних навичок у сфері інформаційно-аналітичної роботи, застосуванні їх для забезпечення безпеки особистих, корпоративних та державних ІР;

– виявленні аспірантами проблемних аспектів у сфері інформаційно-аналітичної роботи, застосуванні їх при пошуку та аналізі ІР, а також їх обробці;

– формуванні у аспірантів здібностей щодо використання засобів підтримки інформаційно-аналітичної роботи та прогнозування, а також ведення розвідки відкритих джерел інформації. Продукування сучасних технологій безпеки особистих, корпоративних та державних інформаційних ресурсів.

У процесі опанування здобувачами змісту дисципліни «Інформаційно-аналітичні процеси в системах безпеки державних інформаційних ресурсів» аспіранти набувають загальні та фахові *компетентності*:

ЗК-4	Здатність до синтезу нових ідей, проведення наукових досліджень та реалізації технічних розробок за професійним спрямуванням на відповідному рівні
ФК-2	Здатність застосовувати математичні навички, навички системного аналізу та синтезу для вирішення нагальних проблем в системах інформаційної та/або кібербезпеки і захисту інформації
ФК-4	Здатність проектувати, впроваджувати і застосовувати сучасні інформаційні та безпекові технології (комплексні системи криптографічного і технічного захисту інформації, системи соціотехнічної безпеки тощо)

3. Результати навчання за дисципліною

При вивченні курсу «Інформаційно-аналітичні процеси в системах безпеки державних інформаційних ресурсів» аспіранти повинні:

знати:

- функції та задачі інформаційно-аналітичної роботи;
- способи та джерела отримання інформації;

вміти:

- проводити інформаційний пошук;
- проводити аналіз та первинну обробку інформації;
- проводити моніторинг в Інтернеті;

оволодіти навичками:

- розвідки для забезпечення безпеки особистих, корпоративних і державних ІР;
- прогнозування можливих наслідків інформаційно-аналітичної роботи.

У результаті опрацювання аспірантами змісту навчальної дисципліни «Інформаційно-аналітичні процеси в системах безпеки державних інформаційних ресурсів» забезпечується досягнення таких програмних результатів навчання:

ПРз-3	- виявляти і формулювати актуальні наукові проблеми, генерувати та інтегрувати нові ідеї та нові знання у сфері захисту інформації, інформаційної та кібербезпеки, представляти їх в усній та/або письмовій формах перед фаховою і нефаховою аудиторією;
ПРз-4	- забезпечувати неперервність бізнес-процесів на базі системи управління інформаційною та/або кібербезпекою, згідно вітчизняних та міжнародних вимог і стандартів; - здійснювати професійну діяльність на основі знань сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, вміти застосовувати їх як в побуті, так і в професійній діяльності; - проводити або керувати проведенням наукових і науково-технічних досліджень з питань захисту інформації, організації й забезпечення інформаційної та/або кібербезпеки ОІД; - обґрунтовувати раціональні шляхи щодо захисту інформації на ОІД та інформації, що циркулює в ІТ -системах та мережах; - використовувати сучасні техніки для проведення досліджень за напрямом захисту інформації, організації й забезпечення безпеки мережевої інфраструктури об’єктів інформаційної діяльності, а також наукових досліджень вищих рівнів;

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль 1. Поняття та особливості інформаційно-аналітичної діяльності					
Тема 1. Основні категорії і властивості інформації, способи і системи її класифікації, джерела отримання та загрози безпеки	6	2			4
Тема 2. Зміст інформаційно-аналітичної діяльності, її основні етапи, задачі та функції	8		2		6
Тема 3. Інформаційно-аналітична робота, як основний інструмент забезпечення безпеки державних інформаційних ресурсів	8	2	2		4
Модульний контроль	2				
Разом	**24**	**4**	**4**	**-**	**14**
Змістовий модуль 2. Специфіка організації і проведення інформаційно-аналітичної роботи					
Тема 4. Особливості сучасного інформаційного пошуку. Первинна обробка інформаційних матеріалів і повідомлень	14	2		2	10
Тема 5. Часткова та/або повна обробки відомостей(даних). Збереження і документування обробленої інформації	14	2		2	10
Тема 6. Аналіз і синтез в інформаційно-аналітичній роботі. PEST- і SWOT-аналіз. Методи аналізу текстової інформації	14			2	12
Модульний контроль	2				
Разом	**44**	**4**	**-**	**6**	**32**
Змістовий модуль 3. Технології зменшення ризику втрати ІР в ході інформаційно-аналітичної роботи					
Тема 7. Організація захисту отриманої та опрацьованої інформації. Принципи побудови КСЗІ	10	2			8
Тема 8. Концептуальні засади автоматизації інформаційно-аналітичної роботи з урахуванням вимог безпеки інформаційних ресурсів	10	2		2	6
Модульний контроль	2				
Разом	**22**	**4**	**-**	**2**	**14**
Усього годин	**90**	**12**	**4**	**8**	**60**

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	
Змістовий модуль 1. Поняття та особливості інформаційно-аналітичної діяльності					
Тема 1. Основні категорії і властивості інформації, способи і системи її класифікації, джерела отримання та загрози безпеки	9	1			8
Тема 2. Зміст інформаційно-аналітичної діяльності, її основні етапи, задачі та функції	9	1			8
Тема 3. Інформаційно-аналітична робота, як основний інструмент забезпечення безпеки державних інформаційних ресурсів	9	1			8
Разом	**27**	**3**	**-**	**-**	**24**
Змістовий модуль 2. Специфіка організації і проведення інформаційно-аналітичної роботи					
Тема 4. Особливості сучасного інформаційного пошуку. Первинна обробка інформаційних матеріалів і повідомлень	11	1			10
Тема 5. Часткова та/або повна обробки відомостей(даних). Збереження і документування обробленої інформації	13			1	12
Тема 6. Аналіз і синтез в інформаційно-аналітичній роботі. PEST- і SWOT-аналіз. Методи аналізу текстової інформації	13			1	12
Разом	**37**	**1**	**-**	**2**	**34**
Змістовий модуль 3. Технології зменшення ризику втрати ІР в ході інформаційно-аналітичної роботи					
Тема 7. Організація захисту отриманої та опрацьованої інформації. Принципи побудови КСЗІ	12	1	1		10
Тема 8. Концептуальні засади автоматизації інформаційно-аналітичної роботи з урахуванням вимог безпеки інформаційних ресурсів	14	1	1	2	10
Разом	**26**	**2**	**2**	**2**	**20**
Усього	**90**	**6**	**2**	**4**	**78**

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Поняття та особливості інформаційно-аналітичної діяльності

Тема 1. Основні категорії і властивості інформації, способи і системи її класифікації, джерела отримання та загрози безпеки

Базові поняття у галузі інформаційної безпеки. Складові інформаційної безпеки. Характеристика інформації як предмета захисту. Інформація як об'єкт права власності. Сутність та цілі захисту інформації. Циклічна модель інформаційної безпеки. Потенційні загрози безпеки інформації та їх класифікація.

Ключові слова: загрози інформаційній безпеці, система протидії, політики безпеки.

Тема 2. Зміст інформаційно-аналітичної діяльності, її основні етапи, задачі та функції

Визначення, цілі, об’єкти та суб’єкти інформаційно-аналітичної діяльності. Поняття процесу та технології ІАД. Сутність та основні принципи інформаційно-аналітичної діяльності. Сутність інформаційного та аналітичного підходів до ІАД. Функції та основні методи інформаційно-аналітичної діяльності.

Ключові слова: методи аналітики, параметри інформації, методи збору інформації, прогнозування.

Тема 3. Інформаційно-аналітична робота, як основний інструмент забезпечення безпеки державних інформаційних ресурсів

Мета, рівні та режими ІАР. Завдання і функції головних підсистем ІАР. Технологія організації і проведення ІАР. Принципи, головні етапи та фактори, що впливають на організацію і проведення інформаційно-аналітичної роботи.

Ключові слова: інформаційний процес, комунікаційні канали, експертна система.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Специфіка організації і проведення інформаційно-аналітичної роботи

Тема 4. Особливості сучасного інформаційного пошуку. Первинна обробка інформаційних матеріалів і повідомлень

Теоретичні засади та якісні характеристики інформаційного пошуку. Процедура реалізації інформаційного пошуку. Програмно-технічні засоби інформаційного пошуку. Програмно-апаратні засоби трансформації інформації з різних видів носіїв у електронно-цифровий формат. Програмні засоби машинного перекладу текстів. Встановлення належності інформаційних матеріалів і повідомлень (ІМП) до інформаційного поля та визначення їх важливості (цінності). Формалізація, індексація та реферування ІМП. Первинна обробка ІМП, отриманих від ЗМІ (приклад).

Ключові слова: інформаційно-пошукова система, база даних, параметр, реєстр, банк даних.

Тема 5. Часткова та/або повна обробки відомостей (даних). Збереження і документування обробленої інформації.

Оцінювання відомостей. Систематизація відомостей. Облік відомостей. Узагальнення накопичених відомостей. Програмні засоби автоматизації процесів функціональної обробки інформації. Особливості організації роботи в середовищі Lotus Domino/Notes. Особливості вибору і супроводження систем управління БД. Сутність поняття «аналітика». Процедура узагальнення даних про об'єкт дослідження. Підходи до програмно-технічної реалізації автоматизації етапів обробки вхідних інформаційних потоків

Ключові слова: первинний збір даних, реєстрація інформації, система управління базою даних.

Тема 6. Аналіз і синтез в інформаційно-аналітичній роботі. PEST- і SWOT-аналіз. Методи аналізу текстової інформації

Аналіз і синтез інформації як загальнонаукові методи пізнання. Процес аналізу інформації. Співвідношення видів, рівнів та засобів аналізу інформації. Інтелект-карти, PEST- і SWOT-аналіз, як універсальні методи структурування інформації, її аналізу та синтезу. Методи аналізу текстової інформації

Ключові слова: інтелект-карта, PEST- аналіз, SWOT-аналіз, інформаційне забезпечення, якість інформації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Технології зменшення ризику втрати ІР в ході інформаційно-аналітичної роботи

Тема 7. Концептуальні засади автоматизації інформаційно-аналітичної роботи з урахуванням вимог безпеки інформаційних ресурсів

Автоматизація функцій перекладу та реферування різномовної текстової інформації. Автоматизація функцій пошуку та відбору необхідної інформації в повнотекстовому банку даних. Автоматизація функцій формування баз даних та баз знань за сукупністю різномовних текстових джерел. Автоматизація функцій формування вихідних аналітичних документів. Автоматизація захисту інформації.

Ключові слова: база даних, процедура.

Тема 8. Організація захисту отриманої та опрацьованої інформації. Принципи побудови КСЗІ

Призначення комплексної системи захисту інформації в ІТС. Методи реалізації НСД та захисту інформації від стороннього деструктивного впливу. Основні сучасних комплексів засобів захисту інформації від НСД. Їх основні характеристики та особливості. Засоби захисту інформації в ІКС від витоку її технічними каналами. Засоби криптографічного захисту інформації в ІТС.

Ключові слова: несанкціонований доступ, модель порушника, політика безпеки.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (денна форма)

Вид діяльності аспіранта	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2				
Відвідування практичних занять	1			3	3	1	1
Робота на семінарському занятті	10	2	20				
Робота на практичному занятті	10			3	30	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	64	-	75		48
Максимальна кількість балів: 187							
Розрахунок коефіцієнта: 100/187=0,53							

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (заочна форма)

Вид діяльності аспіранта	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1,5	1,5	0,5	0,5	1	1
Відвідування семінарських занять	1					1	1
Відвідування практичних занять	1			1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10					1	10
Робота на практичному занятті	10			1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	2	10
Разом		-	16,5	-	26,5		33
Максимальна кількість балів: 76							
Розрахунок коефіцієнта: 100/76=1,32							

Навчальні досягнення аспірантів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип пооперaційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу аспіранта на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних завдань, за модульну контрольну роботу. Модульний контроль знань аспірантів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень аспірантів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.2 . Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності аспіранта, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни, та яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності. В межах кожної теми аспіранти, використовуючи рекомендовану літературу, повинні самостійно опрацювати першоджерела за запропонованою тематикою. Огляд представити у вигляді наукового реферату за темою з прикладами з предметної області.

Перелік тем та оцінювання самостійної роботи аспіранта

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна /заочна	Бали
Змістовий модуль 1. Поняття та особливості інформаційно-аналітичної діяльності		14/24	15
1	Тема 1. Основні категорії і властивості інформації, способи і системи її класифікації, джерела отримання та загрози безпеки	4/8	5
2	Тема 2. Зміст інформаційно-аналітичної діяльності, її основні етапи, задачі та функції	6/8	5
3	Тема 3. Інформаційно-аналітична робота, як основний інструмент забезпечення безпеки державних інформаційних ресурсів	4/8	5
Змістовий модуль 2. Специфіка організації і проведення інформаційно-аналітичної роботи		32/34	15
4	Тема 4. Особливості сучасного інформаційного пошуку. Первинна обробка інформаційних матеріалів і повідомлень	10/10	5
5	Тема 5. Часткова та/або повна обробки відомостей(даних). Збереження і документування обробленої інформації	10/12	5
6	Тема 6. Аналіз і синтез в інформаційно-аналітичній роботі. PEST- і SWOT-аналіз. Методи аналізу текстової інформації	12/12	5
Змістовий модуль 3. Технології зменшення ризику втрати ІР в ході інформаційно-аналітичної роботи		14/20	10
7	Тема 7. Організація захисту отриманої та опрацьованої інформації. Принципи побудови КСЗІ	8/10	5

8	Тема 8. Концептуальні засади автоматизації інформаційно-аналітичної роботи з урахуванням вимог безпеки інформаційних ресурсів	6/10	5
	Разом	60/78	40

6.3 Критерії оцінювання самостійної роботи аспіранта

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	2 бали
2	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	2 бали
3	Дотримання вимог щодо технічного оформлення	1 бал
	Разом	5 балів

6.4 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі комп'ютерного тесту, що складається з 20 запитань закритої та відкритої форм. Модульна контрольна робота оцінюється у 25 балів.

6.5. Форми проведення семестрового контролю

Семестровий контроль проводиться у вигляді заліку за результатами поточної успішності (проміжного контролю) з усіх змістових модулів дисципліни «Інформаційно-аналітичні процеси в системах безпеки державних інформаційних ресурсів».

Сума балів	Значення оцінки
22-25	аспірант виявив повне знання програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу рекомендовану програмою, виявив систематичний характер знань з дисциплін і здатний до самостійного доповнення
13-21	аспірант виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий з основною рекомендованою літературою
0-13	аспірант, що виявив часткове знання основного програмового матеріалу, не завжди вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий лише частково з основною рекомендованою літературою

6.6. Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок

D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Рекомендовані джерела

Основні (базові):

1. Бурячок В.Л. Основи формування державної системи кібернетичної безпеки: монографія. - Київ: НАУ, 2013. – 432 с.
2. Бурячок В.Л., Грищук Р.В., Хорошко В.О. Політика інформаційної безпеки: підручник.- Київ: Задруга, 2014. – 222 с.
3. Бурячок В. Л., Гулак Г. М., Толубко В. Б. Інформаційний та кіберпростори : проблеми безпеки, методи та засоби боротьби: підручник. - Київ: ДУТ, 2015. – 448 с.
4. Іванченко І. С. Забезпечення інформаційної безпеки держави: навчальний посібник за ред. В. О. Хорошко. Київ: Задруга, 2013. – 170 с.
5. Толюпа С. В., Хорошко В. О., Хохлачова Ю. Є. Забезпечення інформаційної безпеки держави: лабораторний практикум. - Київ: Задруга, 2014. – 68 с.

Додаткові:

1. Андреев В.І., Хорошко В.О., Чередпиченко В.С., Шелест М.Є. - Основи інформаційної безпеки. Вид. 2-е, доповн. і перероб. - К.: ДУІКТ, 2009. – 292 с.
2. Бірюков В.О., Есаулов М.Ю., Жук ГІ.В., Міночкін А.І., Павлов І.М. - Теоретичні основи інформаційної боротьби в сучасних війнах, воєнних конфліктах та у війнах майбутнього. - к.: ВІТІ ДУТ, 2013. – 322 с.
3. Безбах В.Г., Онищук М.1. - Протидія інформаційно-психологічному впливу противника. Навч.-методичний посібник. - К.: НАОУ, 2002. – 40с.
4. Богуш В.М., Довидьков О.А., Кривуца В.Г. - Теоретичні основи захищених інформаційних технологій. - К.: ДУІКТ, 2010. -454 с.
5. Бабак В.П., Ключников А.А. Теоретические основы защиты информации: учебник. - Чернобыль. Инст. Проблем безопасности АЭС, 2012. – 776 с.
6. Богуш В.М., Юдін О.К. - Інформаційна безпека держави. - К.: МК «Прес», 2005. – 432 с.
7. Горбулін В.П., Додонов О.Г., Ландє Д.В. - Інформаційні операції та безпека суспільства, загрози, протидія, моделювання. - К.: Інтертехнологія. 2009. – 164 с.
8. Грайворонський М.В., Новіков О.М. - Безпека інформаційно-комунікаційних систем. - К.: Вид. група BHV, 2009. – 608 с.
9. Дудикевич В.Б., Хома В.В., Порхуць Л.Т. - Захист засобів і каналів телефонного зв'язку. - Львів: Вид. Львівської політехніки, 2012. – 212 с.

10. Додонов А.Г., Ландэв Д.В., Прищепа В.В., Путетик В.Г. - Конкурентная разведка в компьютерных сетях. - К.: ИПРИ НАНУ, 2013. – 250 с.

11. Дудихин В.В., Дудихина В. - Конкурентная разведка в Интернет. - М.: «Издат. АСГ», изд. «НТ Пресс», 2004. – 229 с.

12. Добыкин В.Д., Куприянов А.И., Понамарев В.Г. - Радиоэлектронная борьба. - М.:2007. – 183 с.

13. Живко З.Б. - Конкурентна (ділова) розвідка в системі економічних безпеки. - Львів: АПРООРІ, 2008. – 192 с.

14. Земляков В.М. Своя контрразведка. Практическое пособие. - Минск: Харвест, 2002. – 416 с.

15. Захарченко В.Ю., Лазуненко В.И., Олифиров А.В., Рогозин С.Н. - Компьютерные преступления: их предупреждения и выявления. - К.: ЦУЛ, 2007. – 170 с.

16. Емельянов СЛ. - Сущность и методы компьютерной разведки// Захист інформації, № 1, 2010. – С.30-35.

17. Емельянов СЛ. - Проблемы защиты информации от утечки и пути ее решения. - Одесса: Фенікс, 2011. – 624 с.

18. Ільяшов О.А., Мосов С.П. Розвідка у сучасних воєнних конфліктах за досвідом іноземних країн. - К.:2011. – 280 с.

19. Інформаційна безпека держави у контексті протидії інформаційним війнам: навчальний посібник/ За ред. В.Б. Толубка. - К.: НАОУ, 2004. – 176 с.

20. Каторин Ю.Ф., Куренко Е.В., Лысов А.В., Остапенко А.Н., Большая Энциклопедия промышленного шпионажа. - Спб.: ООО «Издательство Полигон», 2000. – 896 с.

21. Кузнецов И.Н. - Информация: сбор, защита, анализ. - М.: ООО «Изд. Яуза», 2001. – 392 с.

22. Котенко В.В., Румянцев К.Е. Информационное противодействие угрозам терроризма. - Таганрог: Изд. ТГИ ЮФУ, 2009. – 369 с.

23. Куприянов А.И., Добыкин В.Д., Шустов Л.Н. Радиоэлектронная борьба. Силовое поражение радиоэлектронных средств. - М.:2007. – 167 с.

24. Кобозева А.А., Мочалін І.О., Хорошко В.О. Аналіз захищеності інформаційних систем. - К.: Вид. ДУІКТ, 2010. – 316 с.

25. Лихогрей В.Г., Стрельницький А.А., Стрельницький А. Е, Цопа А.И., Шокало В.М. - Методы прогнозирования защищенности ведомственных систем связи, основанных на концепции отводного канала. - Харьков: КП «Городская типография», 2011. – 502 с.

26. Ленков С.В., Перечудов Д.А., Хорошко В.А. Методы и средства защиты информации. В 2-х томах. - К.: Арий, 2008.

27. Лисичкин В.А., Шелепин Л.А. Третья мировая (информационно-психологическая) война. - М.: Институт социально-полит. исследований АСН, 2000. - 304 с.

28. Литвиненко О.В., Бінько І.Ф., Потіна В.М. Інформаційний простір як чинник забезпечення національних інтересів України. - К.: Київ.університет ім. Т. Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 1998. – 47 с.

29. Мухин В.Е. Риск-ориентированная информационная безопасность. - К.:

НТУУ «КПИ», 2011. – 292 с.

30. Ортинсикй В.Л., Керницкий І.С., Живко З.Б., Керпицька М.І., Живко М.О. Економічна безпека підприємств, органзацій та установ. - К: Правова єдність, 2009. – 542 с.

31. Попов А.А. Основы обработки сигналов в матричных пространствах со свойствами решетки. Часть 1. - К.: ЦНИИ ВВТ, 2013. – 416 с.

32. Поповский В.В., Персиков А.В. - Защита информации в телекоммуникационных системах: учебник в 2-х томах. - Харьков: «Компания СМИТ», 2006.

33. Расторгуев С.Г1. - Информационная война. Проблемы и модели. - М.: Радио и связь, 1999. – 416 с.

34. Роев А.О., Биченкж М.М., Вітковський В.В., Віщук В.В. та інші. Інформаційна безпека держави у воєнній сфері: Навч. посібник. - К.: НАОУ, 2011. - 292 с.

35. Соколов А.В., Степанюк О.М. Защита от компьютерного терроризма: справочное пособие. - СПб: БХВ -Перербург, АРМИТ, 2002. – 496 с.

36. Соколов А.В., Шаньчин В.Ф. Защита информации в распределительных корпоративных сетях и системах. - М.: ДМК Пресс, 2002. – 656 с.

37. Толубко В.Б. - Інформаційна боротьба (концептуальні, теоретичні, технологічні ааспекти): Монографія. - К.: НАОУ, 2003. – 320 с.

38. Тарасов В.А., Герасимов Б.М., Левин И.А., Корнейчук В.А. Интеллектуальные системы принятия решений. - К.: МАКНС, 2007. – 336 с.

39. Хорошко В.А., Чекатков А.А. Методы и средства защиты информации. - К.: Изд. «ЮНИОР», 2003. – 504 с.

40. Хорошко В.А., Шелест М.Е. - Кибертерроризм и информационная безопасность // Правове, нормативне та метрологічне забезпечення систем захисту інформації в Україні, Вип.1 (27), 2014 .- С. 9-14.

41. Шкідченко В.П., Кохно В.Д. Елементи теорії воєнної безпеки. - К.: БФ «Мироворець», 2001. – 194 с.

42. Ющук Е.Л. - Интернет разведка. Руководство к действию. - М.: Вершина, 2007. – 258 с.

43. Юдін О.К., Корченко О.Г., Конахович Г.Ф. - Захист інформації в мережах передачі даних. - К.: Вид. ТОВ «НВП» ІНТЕРСЕРВІС», 2009. – 716 с.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. Законодавство України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/

2. Державна служба спеціального зв’язку та захисту інформації: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dsszzi.gov.ua/dsszzi/control/uk/index.

3. CERT-UA: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cert.gov.ua/.